

OPETTAJIEN AKATEMIA

**Yliopiston opettajien käsityksiä ja käytäntöjä
arviointimenetelmistä ja palautteen antamisesta**

Outi Salminen, Terhi Karaharju-Suvanto, Liisa Myyry, Anne Nevgi, Marja Raekallio,
Marjo Vesalainen, Anna-Maija Virtala, Katariina Vuorensola

Peda-forum päivät 17.-18.8.2016, Jyväskylä

HELSINGIN YLIOPISTO

Tutkimuksen lähtökohdat ja tavoite

- Oppimisen arviointiin kohdistuvassa tutkimuksessa on tutkittu opiskelijoiden kokemia tunteita, mutta ei juuri lainkaan opettajien tunteita liittyen arviointityöhön.
- Tutkimushankkeen kohteena on Helsingin yliopiston pedagogisesti ansioituneiden opettajien oppimisen arviointia ja palautteen antamista koskevat käsitykset ja arviointikäytännöt ja arviointiin liittyvät tunteet.
- Tämän tutkimuksen tavoitteena on tunnistaa
  - **millaisia tunteita arviointi herättää yliopiston opettajissa?**

Oppimisen arviointi ja opettajien tunteet

- Opettajien tunteita koskien oppimisen arviointia ja opiskelijoiden suoritusten arvostelua on tutkittu varsin vähän.
- Löffström ja Nevgi (2014) ovat tutkineet yliopiston opettajien (n = 86) kokemia tunteita opetustyössä opettajien piirroksista itsestään opettajana :
  - Positiiviset tunteet (n = 40) liittyvät opetukseen, joissa ollaan lähellä opiskelijoita (seminaarit, pienryhmäopetus)
  - Neutraalit tunteet (n = 30) liittyivät tavanomaiseen luento-opetukseen tai vastaavaan
  - Negatiiviset tunteet (n = 4) liittyvät opetukseen, jossa ollaan etäällä opiskelijoista (massaluennot)
  - Useita vastakkaisia tunteita (n = 12), liittyen yleensä opettajan ja opiskelijoiden välisiin suhteisiin opetustilanteissa
- Opettajien arviointiin liittyviä tunteita on tunnistettu plagiointia ja vilppiä koskevissa tutkimuksissa esiin (Vehviläinen, Löffström & Nevgi, tulossa; Nevgi & Löffström 2012; 2014) -> pettymys, turhautuminen, viha, epävarmuus, hämmästys...

Oppimisen arviointi ja opettajien tunteet

Erityisen raskaaksi opettajat kokevat arvioinnin silloin kun he joutuvat hylkäämään opiskelijan suorituksen (Ilott & Murphy, 1997)

Professioihin johtavissa koulutuksissa (esimerkiksi lääketieteellinen, psykologia) on tietyt, tarkoin määritellyt kompetenssit ja vaatimustasot, jotka opiskelijan tulee osoittaa omaavansa tai hänen suorituksensa hylätään. Opettajat kokevat suorituksen hylkäämisen erittäin raskaana ja ristiriitaisena:

"I was tearing my hair out, not knowing what to do"

"Awful. The power of changing and stopping someone's career."

Voimakas ahdistus edeltää hylkäämispäätöstä.

Ärtymys ja viha kohdistuu sellaisiin opiskelijoihin, jotka opettajan arvion mukaan olisivat onnistuneet jos olisivat panostaneet opintoihinsa.

Hylkäämispäätöksen jälkeen opettaja kokee helpotusta ja vapautumista.

Vähemmän kokeneet opettajat kokevat epävarmuutta, ristiriitaisia tunteita, häpeää omasta epäonnistumisestaan opettajana. (Ilott & Murphy, 1997)

Tutkimuksen teoreettinen tausta

- Akateemisten emootioiden malli (Control-Value Theory; Pekrun, 2006)
- Tunteilla kolme dimensiota
  - Positiivisuus/miellyttävyyys (esim. ilo, ylpeys, helpotus vs. negatiivisuus/epämiellyttävyyys (esim. turhautuminen, ahdistus, tylsistyminen)
  - Aktivointi (esim. oppimiseen sitouttaminen) vs. deaktivointi (esim. oppimisesta vierottaminen)
  - Kohteena toiminta (oppiminen sinänsä) tai lopputulos (suoritus)
- Tutkimusta lähinnä opiskelijoilla; Pekrunin ym. (2007) mukaan malli soveltuu myös opettajien tunteiden tutkimiseen.

Tutkimuskysymykset

- Millaisia tunteita opiskelijoiden oppimisen arviointi herättää opetustaidoiltaan ansioituneissa ja erinomaisissa yliopiston opettajissa?
- Millaisiin arviointikäytänteisiin nämä tunteet liittyvät?

Opettajien Akatemia – Huippuopettajien verkosto

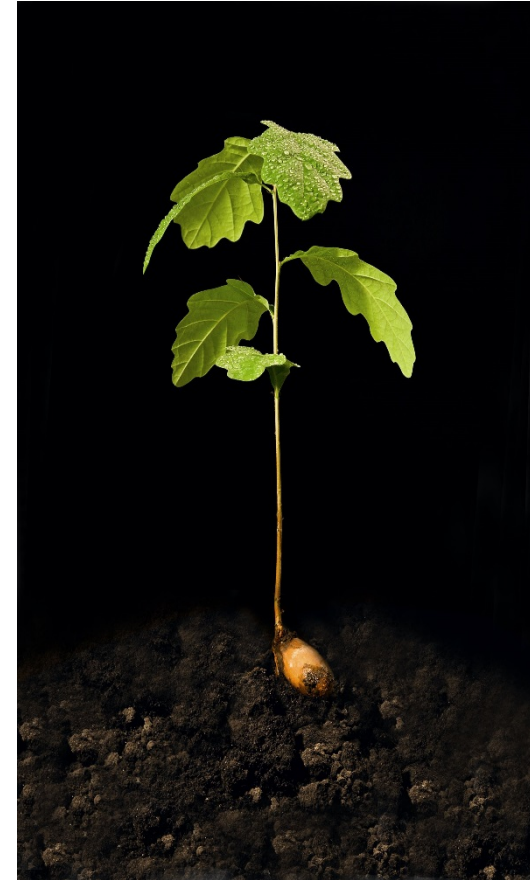
- Valinta Opettajien Akatemian jäseneksi on HY:n korkein tunnustus yliopiston opettajan opetusansioista ja oppineisuudesta opetuksessa.
- Haku Opettajien Akatemiaan avataan vuosittain (tai joka toinen vuosi), noin 10-20 uutta jäsentä/haku.
- Valinta perustuu tarkoin määriteltyihin opetusosaamisen kriteereihin ja tapahtuu vertaisarviointien ja –lausuntojen pohjalta.

TAVOITTEET

- Erinomaisten opettajien palkitseminen.
- Opetuksen aseman ja arvostuksen korostaminen.
- Yliopistoyhteisön opetuksen ja oppimisen laadun parantaminen

PERUSTA

- Oppineisuus opetuksessa (Scholarship of teaching and learning) – voi kehittää ja kehittyä

Opettajien Akatemia lyhyesti

Perustettu: 2012

Perustajajäsenet (N = 30) valittiin tammikuussa 2013.

Vuosina 2014 ja 2015 valittiin 20 jäsentä / vuosi.

Syksyllä 2016 valitaan uudet 10 jäsentä.

Lisätietoja:

www.helsinki.fi/teachersacademy

[Facebook.com/opettajienakatemia](https://www.facebook.com/opettajienakatemia)

[Blogs.helsinki.fi/opettajienakatemia](http://blogs.helsinki.fi/opettajienakatemia)

#opeaka, #läraka, #teachaka

OPETTAJIEN AKATEMIA

Tutkimuksen toteutus

- Kyselyaineisto syksyllä 2014
  - Opettajien akatemian jäseniltä ja yliopistopedagogiikan kurssille osallistuneilta (N = 47, 33 naista ja 12 miestä)
  - Kysytty kiinnostuneisuus osallistua haastatteluun
- Puolistrukturoidut teemahaastattelut 2015-2016
  - 16 Opettajien akatemian jäsentä tai asiantuntijajäsentä (1 haastateltava oli yliopistopedagogiikan kurssille osallistunut opettaja)
  - Haastattelut kestivät noin 30-80 minuuttia
  - Haastattelut litteroitiin

HAASTATTELUTEEMOJEN RAKENTUMINEN

Peruskysymykset

- Mitä on arviointi?
- Mitä on arvostelu?
- Mitä on opiskelijoille annettava palaute?

Mitä arviointimenetelmiä käytät?

Milloin arvioit?

Mihin käytät arviointia?

Arviointikriteerit?

Arvioinnin oikeudenmukaisuus

Mihin haluat muutosta?

Onko käsityksesi arvioinnista muuttunut yliopistourasi aikana?

OPETTAJIEN AKATEMIA

Miksi valitsit?

Ennen, jälkeen, prosessin aikana

Diagnostinen, formatiivinen, summatiivinen, suunnittelu

Millaiset? Validointi?

Arvosanat?

Reliabiliteetti, validiteetti

Miltä arviointi tuntuu?

Paljonko arviointi vie työajastasi?

Keskustellaanko arvioinnista työyhteisössäsi?
YHTEISÖLLISYYS

Näkyykö arviointi opetuksessasi?

Arvioidaanko oppimista vai osaamista?

Miten luodaan hyvät arviointikriteerit?

Opettajien arviointiin liittyvät positiiviset tunteet

- Mielihyvä, ilo, innostuneisuus: Arviointi tuntuu luontevalla, hyvällä, mielenkiintoisella
- Mielihyvä, tyytyväisyys : Arviointi on helppoa, sujuvaa, mukavaa
- Mielihyvä, onnellisuus: Opiskelijoiden hyvät suoritukset tuottavat tyytyväisyyttä, onnistumisen iloa hyvistä tehtävistä.
- Ilo, ilahtuminen, palkitsevuus: Opiskelijoiden oivallukset ja oppiminen tulevat näkyväksi ja ne ilahduttavat
- Helpotus: Arviointityön jakaminen kollegan kanssa.

Opettajien positiivisiin tunteisiin liittyvät arviointikäytännöt

- Suulliset tentit ovat rankkoja, mutta palkitsevia, tukevat opiskelijan oppimista, suulliset tentit ovat ”kauhean hauskoja”
- Palautteen antaminen on hauskaa, koska siitä on hyötyä opiskelijalle
- Ryhmätentit ovat kivoja vaikka intensiivisiä
- Oppimispäiväkirjoista löytää helmiä
- Arvioinnin jakaminen toisen opettajan kanssa helpottaa arviointia

Opettajien arviointiin liittyvät neutraalit tunteet

- Arviointikokemuksen karttuminen helpottaa arviointia, arviointi sujuu
- Arvioinnin jakaminen toisen opettajan kanssa tukee omaa arviointityötä, helpottaa
- Tehtävien pisteyttäminen on helppoa ja voi tehdä neutraalisti ja persoonattomasti ”mä pyrin sellaiseen persoonattomaan...”

Opettajien arviointiin liittyvät negatiiviset tunteet

- Mielihäpeä, inho, tyytymättömyys: Arviointi on raskasta (vaatii tarkkuutta), vaikeata (kriteerien löytäminen), tuntuu tylsältä ja vastenmieliselle,
- Turhautuneisuus: Numeerinen arviointi (arvostelu) koetaan turhaksi, mieluummin käyttäisi ajan palautteen antamiseen
- Mielihäpeä, epävarmuus: Jotkut opettajista uskovat, että huono arvosana heikentää opiskelijoiden pystyvyyden tunnetta

Opettajien negatiivisiin tunteisiin liittyvät arviointikäytännöt

- Oppimispäiväkirjojen lukeminen on raskasta ja uuvuttavaa
- Lopputentin korjaaminen on tylsää, raskasta; inhoaa lopputentin korjaamista yli kaiken
- Loppuarvosanan antaminen kamalan inhottavaa, varsinkin jos huomaa, että opiskelija on tehnyt töitä kurssin aikana, mutta väsähtänyt kurssin lopussa.
- Työssä raskain tehtävä (vie aikaa, koska haluaa olla varma omista kriteereistä)
- Väsyttävää, koska opiskelijalle syntyy siihen paineita jos kokeen tulokset huonot, tuntee monenlaista epäonnistumista.

Pohdinta

- Opettajat kokevat iloa ja myönteisiä tunteita arvioinnissa silloin kun opiskelijat onnistuvat, oivaltavat ja etenevät oppimisessaan.
- Opettajat kokevat arvioinnin osana työtään ja kokemus vähentää arviointityöhön liittyvää ahdistusta.
- Opettajat kokevat kielteisiä tunteita, turhautumista sellaisissa arviointitehtävissä, joita he eivät koe mielekkäiksi tai opiskelijoiden oppimista edistäviksi.

Lähteet

- Ilott, I., & Murphy, R. (1997). Feelings and Failing in Professional Training: the assessors dilemma. *Assessment & Evaluation in Higher Education*, 22(3), 307-316.
- Löfström, Erika & Anne Nevgi (2014) Giving shape and form to emotion: using drawings to identify emotions in university teaching, *International Journal for Academic Development*, 19:2, 99-111, DOI: 10.1080/1360144X.2013.819553
- Nevgi, Anne & Erika Löfström (2012). Plagioinnin kohtaaminen – yliopiston opettajan näkökulma. Esitys Kasvatustieteen päivillä 2012, Helsinki.
- Nevgi, Anne & Erika Löfström (2014). Discourses on student plagiarism among university teachers. A paper presented at EARLI SIG 4 & SIG 17 Conference *Assessing Transitions in Learning*, 20-22 August, 2014, Leuven.
- Pekrun, R. (2006). The control-value theory of achievement emotions: Assumptions, corollaries, and implications for educational research and practice. *Educational Psychology Review*, 18, 315–341.
- Pekrun, R., Frenzel, A., Goetz, T., & Perry, R. P. (2007). The control-value theory of achievement emotions: An integrative approach to emotions in education. In P. A. Schutz & R. Pekrun (Eds.), *Emotions in education* (pp. 13–36). San Diego: Academic Press.
- Vehviläinen, S., Löfström, E., & Nevgi, A. (tulossa). Dealing with plagiarism in the academic community: emotional engagement and moral distress. Artikkelikäsikirjoitus hyväksytty julkaistavaksi.

